

AKTUEL ÆLDREPOLITIK

Landsbestyrelsesmøde, september 2020

Ældre@Sagen

SEPTEMBER
2020

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Regeringens udspil til finanslov for 2021

Den 31. august kom regeringen med sit udspil til finansloven for 2021 med titlen ”Trygt gennem krisen i fællesskab”. Finanslovens hovedfokus er på de økonomiske og sundhedsmæssige udfordringer afledt af COVID-19. Regeringen lægger op til, at der skal afsættes 9,2 mia. kr. til en såkaldt ”krigskasse”, der skal bruges til at håndtere disse udfordringer.

Regeringen har i forslaget afsat ekstra midler til velfærdsområdet, i alt godt 2,5 mia. kr. over de næste fire år. Heraf er der afsat et meget beskedent beløb til ældreområdet, nemlig 200 mio. kr. årligt i to år til kompetenceløft og styrket opfølgning i ældreplejen.

Regeringen har desuden afsat en beskedent forhandlingsreserve på 1,5 mia. kr. til at imødekomme partiernes ønsker under finanslovsforhandlingerne.

Ældre Sagen mener, at midlerne afsat til ældreområdet er helt utilstrækkelige set i lyset af de store udfordringer i ældreplejen, som bl.a. TV2’s dokumentar om plejehjem har vist. Problemerne i ældreplejen er både store og komplekse, og det vil kræve en massiv indsats at løse dem. Ældretopmødet d. 30. september-1. oktober skal være startskuddet til dette, og det skal følges op af investeringer. Derfor mener Ældre Sagen, at der skal afsættes yderligere mindst 2,5 mia. kr. på finansloven i 2021.

Bjarne Hastrup har udtalt: ”Hvis nogen tror, at Danmark har glemt, at der er tale om helt horrible forhold for landets ældre, så kan de godt tro om igen. Vi forventer, at både regeringen og samtlige partier i Folketinget står ved deres flotte ord og gode hensigter fra sommeren om at få værdigheden tilbage i ældreplejen. Det er ikke noget, man kan snakke sig ud af. Det kræver handling, og det kræver massive investeringer.”

Trepartsaftale om ny midlertidig arbejdsfordelingsordning

Regeringen og arbejdsmarkedets parter indgik d. 31. august 2020 en trepartsaftale om en ny midlertidig arbejdsfordelingsordning. Ordningen har til formål at forebygge fyringer som følge af COVID-19-situationen, nu hvor lønkompensationsordningen er udløbet.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Med arbejdsfordelingsordningen bliver det arbejde, der er, delt mellem medarbejderne, i stedet for at medarbejdere skal afskediges. Medarbejdere omfattet af ordningen får løn for den tid, de arbejder, og supplerende dagpenge, når de ikke arbejder.

Det er et væsentligt element i aftalen, at også ikke-dagpengeforsikrede personer får adgang til supplerende dagpenge. Det indebærer, at de ekstraordinært kan melde sig ind i en a-kasse og indbetale tre måneders medlemskab pr. måned, hvis de ønsker ret til supplerende dagpenge under den nye arbejdsfordelingsordning.

I det oprindelige lovforslag var der lagt op til, at de almindelige regler for ret til optagelse i en a-kasse skulle gælde. Det ville bl.a. betyde, at man kun kunne optages i en a-kasse, fra man er 18 år, og indtil man har to år til folkepensionsalderen.

Ældre medarbejdere, som omfattes af arbejdsfordeling, ville derfor ikke have samme mulighed for at søge optagelse i en a-kasse som yngre kolleger. Det ville gælde både seniorer med mindre end to år til folkepensionsalderen og erhvervsaktive over folkepensionsalderen. Dermed ville de ikke kunne modtage supplerende dagpenge, og det finder Ældre Sagen stærkt problematisk.

Ældre Sagen har derfor henvendt sig til arbejdsmarkedets parter og beskæftigelsesordførerne. Det er lykkedes at få ændret lovforslaget – og den nu også gældende lov – så personer med to år til folkepensionsalderen ekstraordinært kan melde sig ind i en a-kasse, hvis de omfattes af arbejdsfordeling på deres arbejdsplads.

Ældre Sagen arbejder fortsat for, at man kan bevare sit fuldgyldige medlemskab af en a-kasse, og dermed også kan forsikres mod ledighed, når man har nået folkepensionsalderen.

Regeringens udspil om ret til tidlig pension

Regeringen præsenterede i august sit udspil til en ny ordning – Tidlig pension – som skal give dem, der har været længst tid på arbejdsmarkedet, ret til at gå tidligere på folkepension. Retten til at gå på tidlig pension er baseret på, hvor mange år man har været på arbejdsmarkedet, opgjort som 61-årig:

- 44 år på arbejdsmarkedet giver ret til tre år med tidlig pension
- 43 år på arbejdsmarkedet giver ret til to år med tidlig pension
- 42 år på arbejdsmarkedet giver ret til et år med tidlig pension

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Med en folkepensionsalder på 67 år vil en person med 44 år på arbejdsmarkedet kunne gå på tidlig pension som 64-årig.

Ydelsen er i udspillet sat til 13.550 kr. om måneden før skat, svarende til folkepensionens grundbeløb og fuldt pensionstillæg for enlige. Ydelsen sættes ned, hvis man har en pensionsformue på mere end to mio. kr.

De politiske forhandlinger om en ret til tidlig pension er nu i gang. Ældre Sagens fokus er på, at der fortsat er en god og værdig løsning for dem, der allerede er nedslidte (seniorpensionen), og at modregningen i den nye tidlige pension ikke bliver så kraftig, at incitamentet til at spare op til pension udhules. Samtidig mener vi, at det er afgørende vigtigt at få skabt et arbejdsmarked, som flere kan og vil være en del af i mange år, uden at blive nedslidt.

Udskydelse af ejendomsvurderinger

Skatteministeren meddelte d. 2. september, at udsendelsen af ejendomsvurderinger for ejerboliger igen vil blive udskudt. De nye vurderinger skulle have været udsendt i 2. halvdel af 2020 og skulle have dannet grundlag for ejendomsbeskatningen af ejerboliger fra 2021. Nu forventes de første vurderinger udsendt i sommeren 2021, og udsendelserne vil strække sig hen over 2022. Udskydelsen af vurderingerne betyder, at den kompensation, der skal betales til boligejere, der har betalt for meget i ejendomsskat siden 2012, også er udskudt.

Ældre Sagen finder det urimeligt, at afsluttede dødsboer ikke får denne kompensation. Vi har tidligere rejst problemet med den manglende udbetaling til arvingerne i flere høringssvar, uden at problemet er blevet taget op og er blevet løst.

Udskydelsen har givet anledning til en række spørgsmål til skatteministeren, herunder hvor stort et beløb skattemyndighederne forventer at beholde i statskassen, fordi der ikke udbetales kompensation til afsluttede dødsboer.

Vi vil følge op på spørgsmålene, særlig mht. dødsboer, men også i relation til betydningen for familieoverdragelser, hvor nye regler skulle være tråde i kraft i forbindelse med udsendelsen af de nye vurderinger.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Overbelægning

I følge Dagens Medicin faldt det samlede antal senge til rådighed på de danske sygehuse fra 19.132 i 2007 til 13.984 i januar 2020. En del af årsagen er effektiviseringsbølgen i det danske sygehusvæsen, der betyder, at man som patient skal ligge kortere tid på sygehuset og i stedet hurtigere skal sendes hjem til det kommunale sundhedsvæsen.

Ældre Sagen har i den forbindelse udtalt, at det er problematisk, da kommunerne ikke er tilstrækkeligt oprustet på sundhedsområdet til at varetage de opgaver, som de manglende senge resulterer i.

Workshop i sektorpartnerskabet mod ensomhed

I regeringens aftale om initiativer for svækkede ældre i forbindelse med COVID-19 blev der etableret et midlertidigt partnerskab på ældreområdet, som under genåbningen skal bidrage til at skabe tryghed og modvirke ensomhed blandt ældre. Ældre Sagen fik sammen med FOA til opgave at facilitere partnerskabet.

En del af partnerskabets opgave er at formidle og dele gode initiativer og erfaringer med at forebygge ensomhed. Som del af arbejdet afholdt Ældre Sagen og FOA i begyndelsen af september en workshop for medlemmerne af partnerskabet i Ældre Sagens Campus. Formålet var at skabe grobund for nye partnerskaber om konkrete initiativer til fordel for målgruppen af ældre, der fortsat oplever social isolation som følge af Coronakrisen.

Sundheds- og ældreminister Magnus Heunicke bød velkommen på dagen, hvor der var repræsenteret et bredt udsnit af forskellige organisationer - lige fra Center for Sund Aldring ved Københavns Universitet til Danmarks Biblioteksforening og Danske Højskoler. I alt deltog omkring 40 på workshoppen.

Parplejehjem

I budgetaftalen for 2021 har man i Københavns Kommune besluttet at oprette et parplejehjem, hvor en stor andel af boligerne er målrettet par. Formålet er at understøtte, at par fortsat har mulighed for at bo sammen, selvom den ene part har behov for døgnpleje, mens den anden ikke nødvendigvis har dette behov. Plejehjemmet skal have en samlivsprofil, som skal give bedre muligheder for, at raske ægtefæller kan tage del i deres partners liv på plejehjemmet og samtidig skabe fællesskaber med de andre

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

ægtefæller på tværs af boligerne. På den måde skal det adskille sig fra de enkelte parplejeboliger, som findes på andre plejehjem.

Ældre Sagen har i den forbindelse udtalt til flere medier, at selvom visionen er god, er der også nogle forhold, som skal overvejes, så man ikke risikerer at stå med et plejehjem med alene friske og raske ældre, hvis de ægtefæller, der er visiteret, dør først.

Derudover skal man huske, at det er særdeles svært at blive visiteret til en plejebolig, og at det derfor først sker, når man har behov for massiv hjælp døgnet rundt. Derfor er det helt afgørende, at den visiterede borger får tildelt den samme mængde pleje, som man ellers ville få på et "almindeligt" plejehjem, så den medflyttende ægtefælle ikke pålægges en del af plejeopgaverne.

Ældretopmøde

Ældre Sagen afholder i samarbejde med Sundheds- og Ældreministeriet, KL og FOA Ældretopmøde d. 30. september til 1. oktober i Ældre Sagens Campus i Snorregade, Island Brygge, København. Kernen i topmødet er en "camp", hvor 80 eksperter fra hverdagen (bisiddere, ældrepolitiske ansvarlige, medarbejdere og ledere fra ældreplejen samt forskere og andre) er inviteret til at deltage i et arbejdende forum, der over et døgn skal udarbejde nye og spændende forslag til, hvordan fremtidens ældrepleje skal se ud. Endvidere deltager repræsentanter fra Ældre Sagens landsbestyrelse, ældreordførere fra alle folketingets partier, KL's sundheds- og ældreudvalg samt fagligt valgte repræsentanter fra FOA i et parallelt "politisk spor", hvor man ikke deltager i selve campens udviklingsarbejde.

Ældretopmødet har afstedkommet en del medieomtale, hvor flere parter har stillet store forventninger til resultatet af mødet. Der er ikke på nuværende tidspunkt opstillet en egentlig fælles forventning til topmødets resultater fra de fire arrangørers side. Det er Ældre Sagens ønske, at topmødet bliver startskuddet til omfattende og grundlæggende ændringer i ældreplejen i Danmark.

VIVE undersøgelse om omsorgsbetinget livskvalitet blandt hjemmehjælpsmodtagere

VIVE har for Ældre Sagen foretaget en undersøgelse af den såkaldte omsorgsbetingede livskvalitet blandt hjemmehjælpsmodtagere – dvs. hvordan hjemmehjælpen påvirker modtagernes livskvalitet. Undersøgelsens resultater har været bragt i såvel elektroniske

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

medier som i den skrevne presse. Undersøgelsen viser, at livskvaliteten har været faldende inden for de undersøgte fem år. Der har været fald på alle otte undersøgte områder med størst fald indenfor områderne ”tryghed” og ”boligen”. Ældre Sagen har i den sammenhæng pointeret, at der er en sammenhæng mellem faldet i omsorgsbetinget livskvalitet og de mange besparelser, som har ramt hjemmehjælpsområdet i de seneste mange år.

Undersøgelsen viser desuden, at hjemmehjælpsmodtagere oplever flest udækkede behov indenfor områderne social kontakt og aktiviteter. Her har Ældre Sagen udtalt, at det står i skærende kontrast til de mange kommuner, som har valgt at fjerne klippekortsordningen. En ordning, som netop blandt andet skulle give udsatte hjemmehjælpsmodtagere bedre mulighed for at deltage i sociale aktiviteter.

Gratis mundbind til økonomisk dårligst stillede folkepensionister

Ældre Sagen skrev d. 25. august til sundheds- og ældreministeren med opfordring om gratis mundbind til de økonomisk dårligst stillede pensionister. Det skete efter indførelsen af krav om brug af mundbind i den kollektive transport med ikrafttræden d. 22. august. Ældre Sagen efterlyste, at de omkring 310.000 pensionister, der både har meget lav indkomst og ingen formue, og som derfor er berettiget til medicinkort, får stillet gratis mundbind til rådighed på linje med andre lavindkomstgrupper.

Mange ældre mennesker er helt afhængige af den offentlige transport for at komme til praktiske og vigtige gøremål som læge, tandlæge, fodterapi, mv., men også for at pleje sociale aktiviteter, netværk og familierelationer. Kravet om mundbind kan betyde øgede udgifter i en grad, der kan afskære denne gruppe af ældre mennesker fra at kunne opretholde deres liv med risiko for alvorlige konsekvenser til følge. Ældre Sagen mener derfor, at regeringen bør sikre de økonomiske dårligst stillede ældre adgang til gratis mundbind via apotekerne og/eller hjemmeplejen.

Plejhjemsbestyrelser

I forlængelse af TV2's dokumentar ”Plejhjem bag facaden” stillede Venstre medio august forslag om at sikre en større repræsentation af pårørende og beboere i bestyrelser på landets plejhjem.

Ældre Sagen bakker overordnet set op om ideen, som giver beboere og pårørende mulighed for at holde plejhjemmet og ledelsen oppe på dupperne - og derigennem

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

sikre en værdig og meningsfuld pleje og omsorg. Ligeledes kan bestyrelser være en kanal, der kan lette muligheden for, at pårørende kan komme i dialog med ledelse og personale. Det er vigtigt for Ældre Sagen, at bestyrelserne får en reel beslutningskompetence, modsat fx nuværende pårørenderåd, som mange steder ikke har noget egentligt mandat.

Udover beboere og pårørende er det vigtigt, at andre gode kræfter fra et lokalområde, fx fra den frivillige verden, også kan tænkes ind i bestyrelserne. Det kræver dog, at uddannelse bliver en del af forslaget, så bestyrelsesmedlemmer bliver klædt ordentligt på med de kompetencer, der er nødvendige for at kunne tage et medansvar som bestyrelsesmedlemmer.